

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

до навчальної дисципліни

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНИХ ГАЛУЗЕЙ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика»,
«Хореографія»
(назва спеціалізацій)

ЗМІСТ

навчально-методичних матеріалів
до навчальної дисципліни
«Технології навчання освітніх галузей початкової школи»
підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика», «Хореографія»

1. Навчальна програма навчальної дисципліни.
2. Інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських, лабораторних) занять із навчальної дисципліни.
3. Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів.
4. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра теорії і практики початкової освіти

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

**спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика»,
«Хореографія»**
(назва спеціалізацій)

Слов'янськ – 2016 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Кузьміна О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Хижняк І. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики
початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський
державний педагогічний університет»;

Горобець Л. В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри математично-
природничих дисциплін Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет».

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«17» лютого 2016 р.
протокол № 2

Перший проректор _____ Набока О. Г.

ВСТУП

Навчальна програма дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» до впровадження в навчальний процес початкової школи сучасних освітніх технологій (на прикладі вивчення галузі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»).

Міждисциплінарні зв'язки: педагогічні технології у початковій школі, психологія, педагогіка (дидактика та теорія виховання), сучасна українська мова, літературознавство, педагогічна і психологічна діагностика, дитяча література з практикою читацької діяльності; ботаніка, зоологія, анатомія і фізіологія людини, екологія, географія, фізика, хімія, методика навчання освітньої галузі «Мова та література», «Природознавство» і «Математика», педагогічна практика; «Логіко-дидактична структура курсу математики в початковій школі».

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Загальні проблеми застосування технологій навчання освітніх галузей у початковій школі.

2. Специфічні особливості застосування технологій навчання освітніх галузей у початковій школі (на прикладі вивчення галузі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»).

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» є забезпечення готовності майбутнього фахівця до впровадження освітніх технологій у майбутній професійній діяльності під час вивчення галузі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика» у початковій школі.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології галузі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика» в початковій школі; формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики в початковій школі; розвиток умінь здійснювати свою майбутню професійну діяльність із використанням педагогічних технологій галузі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»; формування рефлексивної позиції, яка орієнтує вчителя на усвідомлення й аналіз власної діяльності, педагогічну творчість, самостійну пошуково-дослідницьку роботу; формування вмінь проводити заняття, через які реалізується зміст галузі в початковій освіті; розробка системи підготовки майбутнього вчителя до організації та керування процесом навчання на уроках «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»; створення умов для опанування елементами системи формування творчої особистості майбутнього вчителя; формування професійної компетентності здобувачів у галузі екологічного виховання.

1.3. За результатами вивчення дисципліни в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- соціокультурна компетентність – здатність до особистісної і

професійної саморегуляції та саморозвитку, успішного задоволення індивідуальних і соціальних потреб, діяти та виконувати суспільно значущі завдання і сприяти особистісному саморозвитку учнів у конкретних культурно-історичних умовах; готовність до встановлення співвідношення ролі культури, науки в розвитку цивілізації;

– інформаційна компетентність – здатність до пошуку, обробки та використання природничої інформації в складних інформаційних системах, її інтерпретації й використання з професійною метою; готовність до самостійного розв’язання навчальних проблем засобами ІКТ нового покоління в професійно-педагогічній діяльності в умовах сучасної інноваційної політики; здатність вільно орієнтуватися у стрімкому потоці наукової інформації, вести особистий науковий пошук; готовність стратегічно управляти процесом створення та розповсюдження нововведень, здійснювати наукові дослідження і насичувати навчальний процес у початковій школі власними інтелектуальними здобутками;

– комунікативна компетентність – здатність забезпечувати прямий та зворотний зв’язок з учнями початкової школи з урахуванням особливостей професійної комунікації; готовність логічно, правильно, аргументовано і чітко будувати усне висловлювання, застосовувати прийоми риторичної майстерності у професійній діяльності, володіти навичками публічної презентації результатів роботи, уміннями обирати відповідні форми і методи презентації; здатність забезпечувати сприятливий психологічний клімат в учнівському колективі;

– здоров’язбережувальна компетентність – готовність до організації освітнього простору на основі концепцій здоров’яформування та здоров’язбереження, здатність застосовувати на практиці систему здоров’язбережувальних умінь і навичок, які забезпечують розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей і якостей, дозволяють набути досвіду використання фізично-спортивної діяльності для досягнення життєвих і професійних цілей;

– акмеологічна компетентність – готовність до постійної самоактуалізації, мотивації високих досягнень, прагнення високих професійних результатів, життєвих успіхів; готовність самостійно освоювати нові науково-педагогічні теорії; здатність до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв’язати педагогічні проблеми;

спеціальні:

– готовність виділяти в певній частині змісту галузі види знань, якими оволодівають молодші школярі, здатність ефективно керувати об’єктивно зумовленим процесом їх формування в умовах реалізації певної освітньої технології;

– спроможність розрізняти, обґрунтовано вибирати та запроваджувати інноваційні педагогічні технології під час вивчення освітніх галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика» з урахуванням сучасних пріоритетів освіти;

– готовність установлювати взаємозв’язки між різними технологіями навчання в курсі «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»; готовність до пошуку нових педагогічних ідей і технологій, до поширення і впровадження передового педагогічного досвіду.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 180 години / 6 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Загальні проблеми застосування технологій навчання освітніх галузей у початковій школі

«Технології навчання освітніх галузей початкової школи» як навчальний предмет. Предмет, мета, основні завдання курсу. Зв’язок з іншими дисциплінами. Історичні аспекти педагогічної технології. Мета і завдання інноваційних процесів у системі освіти. Класифікація педагогічних

технологій. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів. Новий етап розвитку 4-річної початкової школи: державний стандарт початкової загальної освіти. Роль курсу «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» у професійному становленні майбутнього вчителя початкової школи.

Сутність технології дитиноцентристського спрямування; особистісно орієнтованого; диференційованого навчання; проектної діяльності; саморозвитку; гуманної педагогіки; інтерактивного навчання; ігрової технології, комп'ютерно-інформаційної технології; здоров'язберезувальної технології в освітньому процесі початкової школи.

Змістовий модуль 2

Специфічні особливості застосування технологій навчання освітніх галузей у початковій школі (на прикладі вивчення галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика»)

Особистісно орієнтовані технології в процесі вивчення галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Мета і завдання технології. Зміст технології. Методика застосування на уроках з курсів «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Роль учителя у формуванні творчої особистості. Стосунки між учителем і учнем на сучасному етапі.

Інтерактивні технології засвоєння галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Сутність інтерактивного навчання. Три основні моделі навчання. Кооперативна форма навчальної діяльності. Технології інтерактивного навчання: а) інтерактивні технології кооперативного навчання; б) технології кооперативно-групового навчання; в) технології ситуативного моделювання; г) опрацювання дискусійних питань.

Комп'ютерно-інформаційні технології засвоєння галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Сутність комп'ютерно-інформаційні технологій. Організація і методика використання навчальних

комп'ютерних програм на етапі усвідомлення нового матеріалу на уроках з курсу «Мова і література», «Природознавство» і «Математика» початкової школи. Досвід роботи вчителів щодо застосування інформаційних технологій.

Ігрові технології засвоєння галузей «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Природна потреба дитини в грі. Класифікація ігор. Дидактичні та рольові ігри, можливості їх застосування на уроках з курсу «Мова і література», «Природознавство» і «Математика».

Вальдорфська педагогіка. Мета і завдання технології. Зміст технології. Методика застосування активних методів навчання на уроках з курсу «Мова і література», «Природознавство» і «Математика».

Технологія саморозвитку (Школа Марії Монтесорі). Мета, філософські основи технології. Концептуальні положення технології.

Технологія гуманної педагогіки Ш. О. Амонашвілі. Визначальні засади технології – це потреба пошуку сучасного змісту і структури початкової освіти, ефективних технологій, методик та організації навчально-виховного процесу в початковій школі. Концептуальні положення технології. Мета, цілі і завдання технології.

Принципи технології здоров'язбережувального навчання, гуманітаризації освіти, гуманізації та особистісного підходу, системності та інтеграції, науковості та наочності навчання, випереджуючого та поглибленого навчання та наступності, пріоритету розвивального навчання, пріоритету творчої діяльності. Можливості застосування під час навчання мови і літератури, природознавству, математиці.

Розвивальне навчання. Концепції розвивального навчання. Творчі вправи на уроках з курсу «Мова і література», «Природознавство» і «Математика». Роль учителя в розвитку дитячої уяви на уроках зазначених галузей та в позакласній роботі.

Технологія диференційованого навчання. Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Методика вхідного, поточного та підсумкового діагностування навчальних

досягнень учнів на уроках української мови та читання, природознавства, математики. Способи диференціювання завдань на зазначених уроках. Особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку української мови та читання, природознавства, математики. Способи диференціювання домашніх завдань.

Технологія проектування. Мета, розвивальний та виховний аспекти проектної технології. Класифікація проектів. Методичні особливості технології, її зміст. Можливості застосування на уроках мови і літератури, природознавства, математики, у позакласній діяльності.

«Веселкова» педагогічна технологія. Збереження здоров'я дитини – загальнодержавна проблема. Концептуальні положення методики. Мета, цілі й завдання технології. Принципи технології. Зміст технології. Методи та можливості застосування на уроках мови і літератури, природознавства, математики, у позакласній діяльності. Вимоги до вчителя, який упроваджує в освітній процес здоров'язбережувальні технології. Досвід роботи вчителів щодо застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках мови і літератури, природознавства, математики.

Інноваційна технологія ЧПКМ (читання та письмо для розвитку критичного мислення). Що таке критичне мислення? Створення середовища для критичного мислення. Методика опитування і оцінки. Письмо як потужний елемент для розвитку критичного мислення.

Технологія формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів із математики на інтегративній основі. Технологізація процесу формування організаційних, загальнопізнавальних, контрольних-оцінних умінь і навичок математичного навчання. Міжпредметний характер застосування технології формування загальнонавчальних умінь і навичок. Особливості інтегрованих уроків математики.

Технологія організації моделювання навчального математичного матеріалу. Методичні прийоми розкриття суті технології моделювання

математичного матеріалу, формування мотиваційно-цільової математичної діяльності учнів. Визначення інваріантних ознак технології. Формування в учнів уміння здійснювати моделювання навчального матеріалу на уроках математики. Загальні підходи до моделювання математичного матеріалу за підручниками М. В. Богданович, Г. П. Лищенко; Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницька; А. М. Заїка, С. С. Тарнавська. Рефлексія педагогічної діяльності вчителя.

3. Рекомендована література

1. Аквилева Г. Методика преподавания естествознания в начальной школе / Г. Аквилева, З. Клепинина / Учеб. Пособие для студ. – М.: Гуманит, изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 240 с.
2. Байбара Т. Методика вивчення природи. / Т. Байбара / Підручник. – К. : Вища освіта, 2003. – 478 с.
3. Бадер В. І. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів / В. І. Бадер. – К. : «АПН», 2000. – 316 с.
4. Белошистая А. В. Развитие математических способностей школьников как методическая проблема / А. В Белошистая // Начальная школа. – 2003. – № 1. – С. 44 – 53.
5. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 2001. – 190 с.
6. Біда О. Природознавство і сільськогосподарська праця: методика викладання / О. Біда / Навч. пос. для студ. пед. ф-тів вищих навч. закл. та класоводів. – Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2000. – 400 с.
7. Богданович М. В. Урок математики в початковій школі : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга. / М. В. Богданович. – Богдан, 2004. – 208 с.
8. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король : 3-є вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2006. – 336 с.
9. Богданович М. В. Математика : підр. для 1 кл. загальноосв. навч.

закл. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с.

10. Богданович М. В. Зошит з математики : навч. посібн. для 1 кл. загальноосвітн. навч. закл. : У 2 ч. / М. В. Богданович, Г. П. Лищенко. – К. : Генеза, 2012. – 48 с.

11. Бондар В. І. Теоретичні основи і технологія навчально-виховного процесу на уроці (дид. аспект). / В. І. Бондар. – К. : КДПІ, 1993. – 29 с.

12. Бондар В. І. Проектування уроку як оптимальної системи (Матрично-модульний підхід) : навч.-метод. Посіб / В. І. Бондар., О. Г. Коханко. – К. : ПЦ «Фоліант», 2008. – 54 с.

13. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / В. І. Бондар. – К. : Вересень, 2006. – 129 с.

14. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О. Ващенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 8. – С. 1 – 6.

15. Волкова І. В. Становлення шкіл сприяння здоров'ю / І. В. Волкова, О. Є. Марнушкіна, Л. Д. Покроєва. – Харків : ХОНМІБО, 2007. – 40 с.

16. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 2007. – 376 с.

17. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения / В. В. Давыдов. – М., 2006. – 324 с.

18. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1–18.

19. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

20. Іванішена С. Форми та методи інтерактивного навчання / С. Іванішена // Початкова школа. – 2006. – № 3. – С. 9-11

21. Іванчук М. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал / М. Іванчук. – Чернівці : Рута, 2004. – 400 с.
22. Інтегровані уроки в початковій школі / Упор. Н. С. Вегера. – Х. : Ранок, 2010. – 160 с.
23. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : [метод. посібник] / Авт.-укл. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 136 с.
24. Коберник Г. І. Індивідуалізація й диференціація в початкових класах: теорія та методика: Монографія / Г. І. Коберник. – К. : Наук. світ, 2002. – 231 с.
25. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі / Л. В. Коваль : Навчально-методичний посібник. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток», ЛТД, 2006. – 277 с.
26. Колеченко А. К. Энциклопедия педагогических технологий / А. К. Колеченко : Пособие для преподавателей. – СПб : КАРО, 2007. – 368 с.
27. Кочина Л. Особливості побудови уроку математики в початкових класах / Л. Кочина // Початкова школа. – 2006. – № 7. – С. 27 – 32.
28. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методологічні аспекти: монографія / О. А. Комар. – Умань : РВЦ "Софія", 2008. – 332 с.
29. Кудикіна Н. В. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі / Н. В. Кудикіна : Монографія. – К. : КМПУ, 2003. – 272 с.
30. Кукушин В. Современные педагогические технологии. Начальная школа / В. Кукушин / Пособие для учителя. – Ростов н/Д : изд-во «Феникс», 2003. – 448 с.
31. Логачевська С. П. Диференціація у звичайному класі. Посібник для вчителів, методистів, студентів / С. П. Логачевська – [За заг. ред. О. Я. Савченко]. – Донецьк, 2008. – 288 с.

32. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». Навчальний посібник / Автор та укладач О. Ліннік. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 248 с.

33. Методика личностно-ориєнтованого навчання. Как обучать всех порозному? : пособие для учителя / А. В. Хуторской. – М : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.

34. Миронов А.В. Методика изучения окружающего мира в начальных классах / А. Миронов / Уч. пос. для студ. – М. : Педагогическое общество России, 2002. – 360 с.

35. Навчання і виховання учнів 1 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О. Савченко. – К. : Початкова школа, 2002. – 464 с.

36. Навчання і виховання учнів 2 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О. Савченко. – К. : Початкова школа, 2003. – 608 с.

37. Навчання і виховання учнів 3 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О. Савченко. – К. : Початкова школа, 2004. – 512 с.

38. Навчання і виховання учнів 4 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О. Савченко. – К. : Початкова школа, 2005. – 500 с.

39. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак: [навчальний посібник]. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2005. – 368 с.

40. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. Полат, М. Бухаркина, М. Моисеева, А. Петров ; под ред. Е. Полат. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 272 с.

41. Омельченко С. О. Валеонасичений здоров'язбережувальний освітній простір вищого навчального закладу : Науково-практична розробка / С. О. Омельченко. – Слов'янськ : СДПУ, 2012. – 166 с.

42. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін. ; За заг. ред. О. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

43. Педагогические технологии : учеб. пособ. для студентов педагогических специальностей : серия «Педагогическое образования» / под общей ред. В. С. Кукушина. – Ростов н/Д : издательский центр «Март», 2002. – 320 с.

44. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : [навч. посібник] / За ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2003. – 240 с.

45. Плигин А. А. Личностно-ориентированное образование: история и практика / А. А. Плигин. – Монография. – М. : «КСП», 2003. – 432 с.

46. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко. – К. : Генеза, 2009. – 366 с.

47. Савченко О. Виховний потенціал початкової освіти : посібник для вчителів та методистів початкового навчання / О.Савченко. – 2-ге вид., доповн., переробл. – К. : Богданова А.М., 2009. – 226 с.

48. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко : [учеб. пособие]. – М., 2008. – 256 с.

49. Скворчевська О. В. Ігрові методики роботи з учнями 1-4 класів / О. В. Скворчевська. – Х. : Вид група «Основа», 2007. – 208 с.

50. Стребна О. В. Інтерактивні технології в практиці роботи початкової школи / О. В. Стребна, А. О. Сошенко. – Харків : «Основа», 2007. – 176 с.

51. Теоретические и методические основы изучения математики в начальной школе / А. В. Тихоненко [и др.] ; под ред. Тихоненко А. В. – Ростов н/Д : Феникс, 2008. – 349 с.

52. Тихоненко А. В. К вопросу о формировании ключевых математических компетенций младших школьников / А. В. Тихоненко. // Начальная школа. – 2006. – № 4. – С. 78 – 84.

53. Тихоненко А. В. Подготовка учителя к обучению геометрии в начальной школе: учеб. пособие / А. В. Тихоненко, Ю. В. Трофименко,

Е. А. Проценко / под ред. проф. А. В. Тихоненко. – Таганрог : Изд-во ТГПУ, 2011. – 280 с.

54. Хитяева Л.П. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи / Л. Хитяєва. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2008. – 160 с.

55. Хуторской А. В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному? : пособие для учителя. / А. В. Хуторской. – М. : ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://mon.gov.ua>
2. <http://nataliszoh12.blogspot.com>
3. <http://nsportal.ru>
4. <http://oipoppp.ed-sp.net>
5. <http://osvitacv.com>
6. <http://osvita-tomakivka.dp.ua>

4. Форма підсумкового контролю результатів навчання –

залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання –

усне опитування, письмова контрольна робота, тестування, співбесіда, написання та захист рефератів, підготовка доповідей, розроблення планів, анотацій, тез, складання та розв'язування кросвордів, структурно-логічних схем.

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
до навчальної дисципліни

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНИХ ГАЛУЗЕЙ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика»,
«Хореографія»
(назва спеціалізацій)

Тема заняття: Інноваційні педагогічні технології: поняття і типологія. Здоров'язбережувальні технології засвоєння галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: ознайомити здобувачів із поняттями «педагогічні технології», «освітні технології»; з'ясувати різницю в поняттях «технології» і «методика»; засвоїти головні ознаки педагогічних технологій та головну структуру їхнього проектування; закріплення знань здобувачів про особливості роботи вчителя початкової школи із здоров'язбереження учнів; формування вмінь застосування здоров'язбережувальні технологій на уроках і в позанавчальній виховній діяльності в початковій школі.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: РС, проектор, мультимедійні засоби навчання, картки із завданнями для самостійної роботи.

План заняття:

1. Значення вивчення курсу «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» для формування професійних компетентностей здобувачів ступеня вищої освіти магістр.
2. Визначити підходи до сучасних педагогічних технологій, їхньої класифікації. Порівняльний аналіз.
3. Робота за таблицею «Структура педагогічних технологій» (за М. П. Сибірською).
4. З'ясувати умови забезпечення системи педагогічних технологій, адекватних віковому етапу розвитку молодих школярів і рівневі їхньої підготовленості (додаткова інформація про зміст початкової освіти, про реформування змісту початкової освіти з мови та читання, природознавства, математики. Характеристика галузей «Мова і література», «Природознавство», «Математика».
5. Здоров'язбереження молодого покоління як педагогічна і соціальна проблема.
6. Сутність здоров'язбережувальних технологій. Їх класифікація.

7. Основні напрями роботи вчителя початкової школи із здоров'язбереження.
8. Вимоги до особистості вчителя, спрямованого на здоров'язбереження молодшого школяра.

Література:

1. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / Давыдов В.В. – М., 1996. – 324 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1–18.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / Дичківська І.М. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : [метод. посібник] / Авт.-укл. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 136 с.
5. Коберник Г.І. Індивідуалізація й диференціація в початкових класах: теорія та методика: Монографія / Коберник Г.І. – К. : Наук. світ, 2002. – 231 с.
6. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі / Коваль Л.В. : Навчально-методичний посібник. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток», Лтд, 2006. – 277 с.
7. Колеченко А.К. Энциклопедия педагогических технологий / Колеченко А.К. : Пособие для преподавателей. – СПб : КАРО, 2002. – 368 с.
8. Омельченко О. В. Особливості професійно-педагогічної діяльності вчителя початкових класів з організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спеціальність – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Харків, 2008. – 20 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. Характеристика змістових ліній.

2. Психолого-педагогічні засади навчання молодших школярів умінню читати, писати, говорити (аналіз рефератів здобувачів).
3. Сучасні підходи до типології та структури уроків. Відповідність освітніх технологій вимогам до сучасного уроку мови в початкових класах (навчання грамоти, читання, граматики, орфографії, розвитку мовлення). Структура уроку при застосуванні інтерактивних методик (додаткова інформація: уроки критичного мислення та ін.).
4. Здійснити порівняльний аналіз підручників із мови та читання для початкової школи, рекомендованих Міністерством освіти і науки України в контексті технологічних можливостей.
5. Написати твір «Сучасний урок із мови та читання. Який він?»

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Технологія як наука про майстерність. Сутність та особливості педагогічних технологій.
2. Класифікація педагогічних технологій.
3. Аналіз технологій початкової школи.
4. Характеристика освітньої галузі початкової школи «Мова і література» (за Державним стандартом початкової освіти).
5. Моделювання уроку з використанням здоров'язбережувальних технологій.
6. МікрОВикладання.

Тема заняття: Особистісно орієнтовані технології в процесі вивчення галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: продовжити ознайомлення здобувачів із поняттям, концепцією, ознаками та вимогами до вивчення галузей «Мова і література», «Природознавство», «Математика» у початковій школі в контексті особистісно орієнтованого навчання; навчити здобувачів планувати ситуації міжособистісної взаємодії «учитель – учень»; стимулювати самоосвітню діяльність здобувачів питань проблеми вивчення; виховувати відповідальне ставлення до професійної підготовки.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Формування особистості молодшого школяра як провідна ідея особистісно орієнтованого навчання. Джерела розвитку особистості в курсі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».
2. Головні вимоги до особистісно орієнтованих технологій.
3. Роль учителя у формуванні творчої особистості школярів.
4. Стосунки між учителем і учнем на сучасному етапі.
5. Особистісно орієнтований урок. Вимоги до проведення.

Література:

1. Абашкіна Н. Організація навчально-виховного процесу у вальдорфській школі (Німеччина) / Н. Абашкіна // Початкова школа. – 1993. – № 7. – С. 41.
2. Амонашвили Ш. Единство цели: Пособие для учителя / Ш. Амонашвили. – М. : Просвещение, 1987. – 208 с.
3. Амонашвили Ш. Как живете, дети?: Пособие для учителя / Ш. Амонашвили. – М. : Просвещение, 1986. – 176 с.
4. Амонашвили Ш. Улыбка моя, где ты? / Ш. Амонашвили. – М. : Издательский Дом Шалвы Амонашвили, 2003. – С. 32.
5. Амонашвили Ш. Школа Жизни / Ш. Амонашвили. – М. : Издательство Дом Шалвы Амонашвили, 2000. – 144 с.
6. Борисова З. Спадщину Марії Монтессорі – сучасним дошкільним закладам / З. Борисова, Р. Семерникова // Дошкільне виховання. – 1996. – № 5. – С. 14 – 15; № 6. – С.14 – 15; № 8. – С. 12 – 13; № 9. – С. 6 – 7.

7. Городня О. Без покарань і заохочень вчаться діти в єдиному покищо в Україні навчальному закладі – школі Монтесорі / О. Городня // Сім'я. – 1997. – № 2. – С. 11 – 12.

8. Дичківська І. Через свободу і самостійність: розвиток індивідуальності дитини в теорії і практиці М. Монтесорі / І. Дичківська // Дошкільне виховання – 1993. – № 5. – С. 6.

9. Іонова О. Евритмія і малювання форм у вальдорфській школі / О. Іонова // Рідна школа. – 1999. – № 11. – С. 54.

10. Існева О. Зміст вальдорфської освіти – засіб розвитку особистості учня / О. Існева // Рідна школа. – 1999. – № 7 – 8. – С. 37 – 40.

11. Михальчук Т. Сім'я в системі Монтесорі / Т. Михальчук // Освіта. – 1994. – № 46. – 49 (6 липня). – С. 5.

12. Мостова Т. Вальдорфська педагогіка / Т. Мостова // Освіта України. – 1999. – № 1, 2 (125). – С. 11.

13. Прокопенко І. Педагогічна технологія / І. Прокопенко, В. Євдокімов. – Харків, 1995. – С. 45– 51.

14. Стрюк К. Система Марії Монтесорі – нове чи старе? / К. Стрюк // Дошкільне виховання. – 1996. – № 3. – С. 10 – 11.

15. Стрюк К. Система Марії Монтесорі – нове чи старе? // Дошк. виховання. – 1996. – № 3. – С. 10 – 11.

16. Улыбка моя, где ты? – М. : Издательский Дом Шалвы Амонашвили, 2003. – С. 32.

1. Школа Жизни. – М. : Издательство Дом Шалвы Амонашвили, 2000. – 144с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Розробка завдань для створення ситуації вільного вибору на різних етапах уроку або екскурсії (тема – за вибором здобувача).

2. Технології дитиноцентристського спрямування. Особистісно орієнтована технологія «Портфель учня». Моделювання «портфеля учня» до однієї з тем (розділу) природознавства.

3. У чому полягає своєрідність і привабливість ідей і технології М. Монтесорі?

4. Назвіть основні ідеї, на яких базується вальдорфська педагогіка

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Хто і коли створив першу вальдорфську школу. Мета і завдання вальдорфської педагогіки.

2. Розкрийте зміст поняття «навчання за епохами».

3. Чому у вальдорфській педагогіці відсутні поділ на класну та позаурочну роботу?

4. Яке місце у навчальному процесі посідає гра?

5. Чи відомий вам досвід використання ідей вальдорфської педагогіки у вітчизняній школі?

6. Коли виникла технологія саморозвитку? Розкрийте сутність понять «духовний зародок», «всотуючий розум», «здатність до самобудівництва».

7. Яку роль відведено педагогу в технології М. Монтесорі? Розкрийте особливості використання дидактичного матеріалу М. Монтесорі.

8. Розкрити зміст та особливості технології «Портфель учня», її застосування в курсі «Природознавство».

9. Моделювання фрагменту уроку з використанням елементів вальдорфської школи.

10. Написання твору на тему: «Мої роздуми про маму».

Тема заняття: Технології розвивального навчання в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: продовжити формувати знання здобувачів про сутність та особливості запровадження технологій розвивального навчання на уроках мови і читання, природознавства, математики та в позакласній роботі;

виховувати відповідальне ставлення до професійної підготовки.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Мета та завдання технологій розвивального навчання. Концепції розвивального навчання.
2. Методика навчання курсу «Мова і література», «Природознавство», «Математика» у початковій школі за системою розвивального навчання Д. Б. Ельконіна-В. В. Давидова.
3. Використання ТРВЗ-технології на уроках курсу «Мова і література», «Природознавство», «Математика».
4. Методика дослідницького навчання молодших школярів за методикою О. І. Савенкова.

Література:

1. Байбара Т. Методика вивчення природи. / Т. Байбара / Підручник. – К. : Вища освіта, 2003. – С. 161 – 178.
2. Кукушин В. Современные педагогические технологии. Начальная школа / В. Кукушин / Пособие для учителя. – Ростов н/Д : изд-во «Феникс», 2003. – 448 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. Полат, М. Бухаркина, М. Моисеева и др. ; Под ред. Е. Полат. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 272 с.
4. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін.; За заг. ред. О. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

5. Хитяєва Л. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи / Л. Хитяєва. – Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 160 с.

Інформаційні ресурси:

http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/45099/

<http://eprints.zu.edu.ua/12563/1/15.pdf>

<https://www.google.com.ua>

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Формування дослідницької поведінки молодших школярів у процесі навчання курсу «Природознавство» за методикою О. І. Савенкова.
2. Методика проведення навчальних досліджень із молодшими школярами (за О. І. Савенковим).
3. Творчі вправи на уроках з курсу «Природознавство» (за О. А. Бідою).
4. Пояснити вислів С. Рубінштейна: «Дитина не розвивається і виховується, а розвивається, виховуючись і навчаючись».

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Моделювання розвивальних вправ (на розвиток уміння бачити проблему, на розвиток мислення, уваги та спостережливості) молодших школярів з курсу «Природознавство».
2. МікрОВикладання. Демонстрація фрагментів уроку з використанням однієї-двох технологій.
3. Мотиви, які засвідчують позитивне ставлення учнів до навчання?
4. Які методи слід використовувати для організації розвивального навчання?
5. Вимоги до особистості педагога.

Тема заняття: Технологія інтерактивного навчання в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: сформувати в здобувачів уявлення про інтерактивне навчання; розвивати вміння створювати атмосферу співпраці, взаємодії на

уроках мови (читання), природознавства, математики за допомогою методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів; спрямовувати на пошук прийомів, які допомагають втілити ідею співробітництва вчителя й учнів на уроці; перевірити знання прийомів організації співробітництва на уроці; відпрацювати вміння і навички застосувати інтерактивні технології; уміння моделювати урок на основі взаємодії всіх учасників навчального процесу; уміння організувати процес навчання з використанням доцільних інтерактивних методів на кожному етапі уроку.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: РС, проектор, мультимедійні засоби навчання, картки із завданнями для самостійної роботи; підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Взаємодія вчителя й учнів у навчально-виховному процесі як педагогічна проблема.
2. Спілкування та співробітництво учнів на уроці – один із головних принципів формування особистості в системі розвивального навчання.
3. Упровадження інтерактивних прийомів і методів на уроках мови (читання), природознавства, математики.
4. Інтерактивні технології кооперативного навчання; колективно-групового навчання; ситуативного моделювання; опрацювання дискусійних питань.

Література:

1. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / упоряд. Стребна О., Соценко А. 6-е вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 174 с.
2. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К. : А.С.К., 2003. – 192с.

3. Пометун О. Активні та інтерактивні методи навчання: до питання про диференціацію понять / О. Пометун. – 2004. – № 3. – С. 10 – 15.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Практика й досвід: причини загубленого інтересу до знань («Який розумний батько посилає свою дитину до школи, щоб вона дізналася, що думає вчитель?» Св. Августин).
2. Контекст сучасного уроку мови: націленість на зміни, на організацію і проведення ефективного уроку.
3. Засвоєння пам'ятки подолання ускладнень у застосуванні інтерактивних технологій.
4. З'ясування сутності інтерактивного навчання. Інтерактивне навчання: «за» і «проти». Порівняння пасивного і активного навчання за параметрами:
 - а) обсяг інформації + відсоток засвоєння;
 - б) глибина вивчення змісту;
 - в) контроль за процесом засвоєння;
 - г) роль особистості педагога;
 - г) джерело мотивації (зовнішнє, внутрішнє).
5. Засвоєння правил успішного спілкування.
6. Кооперативне навчання як варіант організації інтерактивного навчання в малих групах. Технологія структурування кооперативного навчання.
7. Організація групової діяльності. Методичні поради. Види вправ і завдань роботи в парах.
8. Фрагменти уроків з інтерактивними вправами.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Організація роботи ротаційних (змінюваних) трійок (розробіть питання на допомогу учням для...; об'єднайте учнів у трійки; поставте кожній...).
2. Варіанти організації роботи груп: діалог; синтез думок; спільний проект.
3. Фронтальні технології інтерактивного навчання: мікрофон; мозковий штурм; навчаючи – учуся; ажурна пилка; аналіз ситуації.

4. Презентація проекту.

Тема заняття: Ігрова навчальна технологія в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: сформувати вміння організовувати навчальний процес шляхом включення учнів до ігрової діяльності (передусім ігрове моделювання явищ, що вивчаються); знати особливості організації ігрової діяльності учнів; використовувати ігрові технології для ефективного засвоєння учнями змісту освітньої галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»; володіти прийомами пізнавальної активізації учнів на уроці за допомогою дидактичних ігор.

Обсяг навчального часу: 2 год.

Обладнання: РС, проектор, мультимедійні засоби навчання, картки із завданнями для самостійної роботи, підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Мета, завдання та функції дидактичної гри в навчальному процесі початкової школи.
2. Класифікації дидактичних ігор.
3. Особливості застосування дидактичних ігор на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики в початковій школі.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 2007. – 376 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : [метод. посібник] / Авт.-укл. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 136 с.

4. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі / Коваль Л.В. : Навчально-методичний посібник. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток», Лтд, 2006. – 277 с.

5. Колеченко А. К. Энциклопедия педагогических технологий / А. К. Колеченко : Пособие для преподавателей. – СПб : КАРО, 2007. – 368 с.

6. Кудикіна Н. В. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі / Н. В. Кудикіна: Монографія. – К. : КМПУ, 2003. – 272 с.

7. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак : [навчальний посібник]. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2005. – 368 с.

8. Скворчевська О. В. Ігрові методики роботи з учнями 1-4 класів / О. В. Скворчевська. – Х. : Вид група «Основа», 2007. – 208 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Ігрова діяльність дітей для молодшого шкільного віку як психолого-педагогічна проблема (аналіз науково-методичної літератури).

2. Презентація матеріалів за визначеними завданнями:

- поінформувати про структурні складові дидактичної гри;
- указати функції дидактичної гри у навчальному процесі;
- з'ясувати, як керувати ігровою діяльністю учнів на уроці рідної мови (читання), природознавства, математики.

3. Повідомлення аудиторії щодо регресивного результату ігрових навчальних технологій (кожна група готує усне повідомлення на 4-5 хв).

4. Укласти тези до дискусії «Чи варто використовувати ігрові технології? Переваги і недоліки їхнього використання».

5. Укласти банк найпоширеніших ігор для використання на уроках рідної мови і читання.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Дидактична гра в початковій школі: мета, завдання, функції.
2. Значення ігрової діяльності учнів у навчальному процесі.
3. Вимоги до організації ігрової діяльності на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики.
4. Назвіть компоненти розгорнутої ігрової діяльності.
5. Технологія педагогічного керівництва ігровою діяльністю на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики.

Тема заняття: Технологія диференційованого навчання в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: формувати вміння планувати і здійснювати організаційну діяльність; формувати позитивну мотивацію до використання диференційованого навчання початкового курсу мови і літератури; виробляти здатність до діагностичних дій, формувати практичні навички професійного спілкування під час використання диференційованих навчальних завдань; розвивати рефлексивні здібності здобувачів.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: РС, проектор, мультимедійні засоби навчання, картки із завданнями для самостійної роботи, підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі.
2. Методика вхідного, поточного та підсумкового діагностування навчальних досягнень учнів на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики.

3. Способи диференціювання завдань на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики.

4. Особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку рідної мови (читання), природознавства, математики.

Способи диференціювання домашніх завдань.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 2007. – 376 с.

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : [метод. посібник] / Авт.-укл. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 136 с.

4. Коберник Г. І. Індивідуалізація й диференціація в початкових класах: теорія та методика: Монографія / Г. І. Коберник. – К. : Наук. світ, 2002. – 231 с.

5. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі / Коваль Л. В. : Навчально-методичний посібник. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток», Лтд, 2006. – 277 с.

6. Логачевська С. П. Диференціація у звичайному класі. Посібник для вчителів, методистів, студентів / С. П. Логачевська – [За заг. ред. О. Я. Савченко]. – Донецьк, 2008. – 288 с.

7. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак : [навчальний посібник]. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2005. – 368 с.

8. Освітні технології : навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; За заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Назвати переваги диференційованого підходу до навчання.

2. Визначити умови ефективної організації диференційованого навчання в системі навчання рідної мови (читання), природознавства, математики.
3. Охарактеризувати основні діагностування навчальних досягнень учнів.
4. Виділити основні критерії, за якими здійснюється діагностика готовності до засвоєння нового матеріалу.
5. Відобразити у вигляді таблиці способи диференціювання навчальних завдань на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики.
6. Назвати особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку рідної мови (читання), природознавства, математики.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Особливості диференційованого навчання на уроках з шестирічними учнями.
2. Спланувати діагностичні завдання до і після вивчення теми.
3. Розробити диференційовані завдання на різних етапах уроку рідної мови (читання), природознавства, математики (теми визначити самостійно).
4. Саме до цих уроків визначити диференційовані домашні завдання.
4. Моделювання і проведення фрагменту уроку «Перевірка домашнього диференційованого завдання».
5. Здійснити рефлексію власної діяльності щодо організації диференційованого навчання на уроці рідної мови (читання), природознавства, математики.

Тема заняття: Технологія навчальної проектної діяльності в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика».

Мета вивчення: закріплення здобувачами знань про сутність, особливості організації та реалізації технології проектування в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»; формування вмінь розробляти проекти; виховувати відповідальне ставлення до професійної підготовки; формувати готовність майбутніх учителів початкових класів до організації проектної діяльності учнів; засвоїти засоби проектної діяльності учнів; уміти

враховувати індивідуальні особливості учнів при здійсненні пошукової та дослідницької діяльності; уміти моделювати навчальний процес на основі використання технології організації проектної діяльності учнів.

Обсяг навчального часу: 4 год.

Обладнання: підручники «Рідна мова», «Читанка», «Природознавство», «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предметів «Мова і література», «Природознавство», «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Цілі організації проектної діяльності в початковому курсі навчання рідної мови (читання), природознавства, математики.
2. Вимоги до використання методу проектів.
3. Характеристика основних умінь і навичок, які здобувають учні під час проектної діяльності. Можливі теми проектів в початковому курсі рідної мови (читання), природознавства, математики.
4. Послідовність роботи над проектом. Міжпредметний характер проектної діяльності.

Література:

1. Додусенко Н. Проектна діяльність у початковій школі / Н. Додусенко, І. Нетужилова. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 223 с.

2. Ліннік О. О. Творче проєкування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод, посіб / О. О. Ліннік. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 178 с.

Новикова Т.А. Проектные технологии на уроках и во внеурочной деятельности / Т.А. Новикова // Школьные технологии. – 2000. – № 2. – С.43 – 52.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Сутність понять «проектування», «прогнозування», «моделювання», «конструювання».
2. Проектна діяльність, її організація.
3. Організація навчального діалогу в діяльності молодших школярів на уроці.
4. Визначення проблем, які доцільно досліджувати учням початкової школи.
5. Рекомендації щодо формування в молодших школярів навичок проектної діяльності: самостійно вибирати і накопичувати матеріал, аналізувати, зіставляти дані, самостійно приймати рішення.
6. Визначення процедури проектної діяльності.
7. Розробка тематики колективних, групових та індивідуальних проектів з природознавства (клас за вибором здобувача). Проектування розповіді-пояснення, завдань, інструкції та порад для учнів, що будуть виконувати один з проектів.
8. Обговоріть у групі різні ідеї проекту. Виберіть одну і обґрунтуйте вибір. Сформулюйте ідею проекту. Визначте тип проекту. Покажіть варіанти оформлення проекту.
9. Запропонуйте і створіть проект з будь-якої теми на уроках з природознавства.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Створення навчально-методичних матеріалів портфолію.
2. Створити пам'ятку для вчителя при підготовці до презентації проекту.
3. Розробити план роботи над проектом.
4. Укласти короткий словник «проектних» термінів.
5. Основні етапи роботи над проектом.
6. Види проектів для роботи з учнями початкових класів. Орієнтовні теми.
7. Кому належить створення методу проектів? Хто розвинув ідеї автора?
8. Чи мало проектування успіх у Росії та в Україні?
9. Які ідеї лежать в основі навчального проектування?
10. Які можливості застосування проектної технології на уроках «Рідна мова (читання)», «Природознавство», «Математика»?

Тема заняття: Технологія формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів на інтегративній основі.

Мета вивчення: обґрунтування сутності, складу й структури навчальної діяльності молодших школярів на уроках математики; проаналізувати основні умови навчальної діяльності на інтегративній основі; розкрити міжпредметний характер застосування інтегративної технології щодо формування математичних умінь і навичок; моделювання власних інтегрованих уроків.

Обсяг навчального часу: 2 год.

Обладнання: підручники «Математика» для 1, 2, 3, 4 класів, навчальна програма початкової школи, друкований наочний матеріал з предмета «Математика», відеопрезентації до різних навчальних тем.

План заняття:

1. Структури навчальної діяльності молодших школярів на уроках математики.
2. Моделювання уроків математики на основі використання інтегративних технологій навчання.
3. Проведення педагогічного тренінгу на тему «Використання інтегративних технологій навчання на уроках математики».

Література:

1. Іванчук М. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал / М. Іванчук. – Чернівці : Рута, 2004. – 400 с.
2. Інтегровані уроки в початковій школі / Упор. Н. С. Вегера. – Х. : Ранок, 2010. – 160 с.
3. Чекіна О. Ю. Інтегровані уроки в початковій школі. – Х. : Основа, 2007. – 192 с.
4. Ерднієв П. М. Теория и методика обучения математике в начальной школе / П. М. Ерднієв, Б. П. Ерднієв. – М. : Педагогика, 1988.

Тема: Інноваційна технологія ЧПКМ (читання та письмо для розвитку критичного мислення)

Мета вивчення: ознайомити здобувачів зі стратегією, методами і прийомами методичної системи «Розвиток критичного мислення у навчанні читанню і письму – ЧПКМ»; спрямовувати здобувачів на вибір стратегій активного навчання на уроках мови і читання.

Обсяг навчального часу: 2 год.

Обладнання: мультимедійна дошка, проектор, презентація, опорні схеми.

План заняття:

1. Критичне мислення як складний процес отримання інформації.
2. Створення середовища для критичного мислення.
3. Методика опитування і оцінки.
4. Письмо як потужний елемент для розвитку критичного мислення: асоціація; сенкан; кубування.
5. Типологізація методів письма – дослідження Сміта (1978 р.).

Література:

1. Джанні Стіл, Меридіт Курт, Чарльз Темпл. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів» (Посібник 1-УІІ, підготовлено до проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення»). – Науково-методичний центр «Інтелект», 1998.

2. Халперн Д. Психология критического мышления. – Спб.: Питер, 2000.

3. Ярош О., Седова М. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології критичного мислення. – Х.: Вид. гр. «Основа», 2005. – 240с.

Тарасенко Г.С. Дивосвіт. – К., 1995. – 234с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Для чого потрібно вчити критично мислити?
2. Створити середовище для критичного мислення на уроці мови (читання).

3. Уміння і навички учнів початкової школи для критичного мислення.

4. Критичне мислення. Структура методичної системи.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Підготувати набір запитань до тексту (на вибір) для багаторівневого опитування.
2. Підготувати таблицю передбачень та щоденник подвійних нотаток. (або будь-які іншу стратегію чи прийом).

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

із навчальної дисципліни

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНИХ ГАЛУЗЕЙ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика»,
«Хореографія»
(назва спеціалізацій)

Слов'янськ – 2016 рік

**Зміст самостійної роботи здобувача із навчальної дисципліни
«Технології навчання освітніх галузей початкової школи»**

Тема	Завдання	Рекомендована література	Форма контролю
<p>Сучасні педагогічні технології та можливості їх застосування в галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»</p>	<p>1. Дати усно відповіді на запитання: – Що входить до поняття «системи педагогічної технології»? – Які існують підходи до класифікації педагогічних технологій? – Скласти характеристику методів дидактичних систем. – Скласти характеристику комбінованих дидактичних систем.</p> <p>2. Практичні завдання: – ознайомитись з дидактичними системами, які входять до педагогічних технологій, проаналізувати їх особливості; – скласти структуру та моделі групової роботи на уроках природознавства в початковій школі; – підготувати презентацію «Використання педагогічних технологій на уроках рідної мови (читання), природознавства,</p>	<p>1. Кукушин В. Современные педагогические технологии. Начальная школа / В. Кукушин / Пособие для учителя. – Ростов н/Д : изд-во «Феникс», 2003. – 448 с.</p> <p>2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. Полат, М. Бухаркина, М. Моисеева и др.; Под ред. Е. Полат. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 272 с.</p> <p>3. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін.; За заг. ред. О. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.</p>	<p>Співбесіда.</p> <p>Письмова перевірка.</p> <p>Захист презентації.</p>

	математики в початковій школі»		
Особистісно орієнтовані технології в процесі вивчення галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»	<p>1. Практичне завдання: – Скласти конспект уроку за технологією особистісно орієнтованого навчання. – Розробити блок-схему «Особистісно орієнтоване навчання».</p> <p>Обґрунтувати доцільність усіх структурантів.</p> <p>2. Проблемне запитання: – Чи потрібно на кожному уроці з курсу «Мова і література», «Природознавство», «Математика» використовувати нетрадиційні форми організації? Обґрунтуйте письмово свою відповідь.</p>	<p>1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання / І.Д. Бех. – К., 1998.</p> <p>2. Овсянкіна Л. Роль особистісно орієнтованої освіти в сучасному суспільстві / Л. Овсянкіна // Вища освіта України. – 2003. – № 10. – С. 101 – 105.</p> <p>3. Особистісно орієнтований підхід в початковій освіті / Упоряд. О. Кондратюк. – К. : Шк. Світ, 2008. – 128 с.</p>	<p>Перевірка конспекту, блок-схеми.</p> <p>Перевірка твору-роздуму.</p>
Технології дитиноцентристського спрямування. Вальдорфська педагогіка. Технологія саморозвитку (Школа Марії Монтесорі). Технологія гуманної педагогіки Ш.О. Амонашвілі.	Використовуючи сучасні інформаційні технології, підготувати повідомлення (10 хв.) про можливості застосування на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики однієї з технологій дитиноцентристського спрямування	Наукові джерела добираються здобувачем самостійно	Виступ перед аудиторією на практичному занятті.
Особливості диференційованого навчання на уроках рідної мови (читання),	Дати усно відповіді на запитання: – Чим зумовлена	Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах:	Повідомлення на практичному занятті.

<p>природознавства, математики</p>	<p>необхідність індивідуалізації навчання на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики?</p> <p>– Які групи учнів за рівнем підготовки і розвитку виділяються і процесі навчання? За якими ознаками діти належать до кожної з них?</p> <p>– Яким способом може здійснюватись індивідуалізація навчання рідної мови (читання), природознавства, математики?</p> <p>– Назвіть види диференціації, які застосовуються в процесі навчання рідної мови (читання), природознавства, математики.</p> <p>2. Практичне завдання:</p> <p>– змодельовати диференційовані завдання за рівнем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ складності змістової сторони; ▪ складності операційної сторони; ▪ пізнавальної самостійності школярів. <p>Розкрити методику організації їх виконання у процесі навчання.</p> <p>– Змодельовати структуру уроку рідної мови</p>	<p>Навчальний посібник / Т. Байбара. – 2-ге вид. – К. : Веселка, 1998. – С.114 – 118.</p>	<p>Повідомлення на практичному занятті.</p> <p>Перевірка конспекту.</p>
--	---	---	---

	(читання), природознавства, математики з елементами диференціації.		
Інтерактивні технології засвоєння галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»	<p>1. Практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розробити блок-схему «Інтерактивні методи навчання»; – змодельювати урок з використанням інтерактивних педагогічних технологій з курсу «Мова і література», «Природознавство», «Математика»; – проаналізувати і конспект інтерактивного уроку з рідної мови (читання), природознавства, математики одnogrupника(-ці). <p>Зробити висновок стосовно значення інтерактивних методів на кожному з етапів цього уроку.</p> <p>2. Письмово обґрунтувати відповідь на запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Чи існує зв'язок між технологією і майстерністю? 	<p>1. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / упоряд. Стребна О., Соценко А. 6-е вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 174 с.</p> <p>2. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор. І. Дівакова – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 180 с.</p>	<p>Перевірка блок-схеми на практичному занятті.</p> <p>Перевірка конспекту. Співбесіда.</p> <p>Виступ перед аудиторією на практичному занятті.</p> <p>Виступ перед аудиторією на практичному занятті.</p>
Ігрові технології засвоєння галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»	1. Користуючись сучасними інформаційними ресурсами, підготувати реферат на тему: «Методичні особливості застосування ігрових технологій»	<p>1. Хитяєва Л.П. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи / Л. Хитяєва. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2008. – 160 с.</p> <p>1. Скворчевська О. Ігрові методики роботи</p>	Виступ перед аудиторією.

	та цікавого матеріалу на уроках рідної мови (читання), природознавства, математики в початкових класах». 1. Розробити конспект уроку природознавства з використанням ігрових технологій.	з учнями 1 – 4 класів / О. Скворчевська. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 207 с.	Перевірка конспекту.
Комп'ютерно-інформаційні технології засвоєння галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»	Розробити комп'ютерні презентації сучасних технологій навчання освітньої галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»		Захист презентацій на практичному занятті
Технологія розвивального навчання	Практичні завдання: – розробити серію проблемних запитань і завдань до однієї з тем рідної мови (читання), природознавства, математики (за вибором студента); – дізнатися і описати досвід вітчизняних учителів, які використовують ідеї технологій розвивального спрямування педагогіки в початковій школі; – підготувати мікроповідомлення за одним із самостійно вибраних джерел літератури з проблеми	1. Химинець В. Інновації в початковій школі / В. Химинець, М. Кірик. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 312 с. 2. Інноваційні технології навчання в початковій школі / автори-упорядники: В.Телячук, О. Лесіна, Х. : Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 240 с.	Письмова перевірка. Виступ перед аудиторією. Виступ перед аудиторією.
Організація діяльності школярів зі створення макропроєкту «Природника	Практичне завдання: розробити пояснення, завдання та інструкції для учнів, що	Додусенко Н. Проєктна діяльність у початковій школі / Н. Додусенко, І.	Письмова перевірка

енциклопедія»	працюватимуть над проектом	Нетужилова. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 223 с.	
Інноваційна технологія ЧПКМ (читання та письмо для розвитку критичного мислення)	Підготовка до практичного заняття «Критичне мислення. Структура методичної системи»	1. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / Дичківська І. : Навчальний посібник. – К. : Академ. видав, 2004. – 400 с. Інноваційні технології на уроках читання: методична система ЧПКМ / Упоряд. Франчук О.В. – Х. : «Основа», 2009. – 192 с.	Підготувати набір запитань до тексту (на вибір) для багаторівневого опитування; таблицю передбачень та щоденник подвійних нотаток.
Здоров'язбережувальні технології засвоєння галузі «Мова і література», «Природознавство», «Математика»	Практичні завдання: – розробити рекомендації майбутнім учителям початкових класів щодо забезпечення навчально-виховного процесу здоров'язбережувальними технологіями; – скласти анотацію на статтю відповідно до проблеми вивчення, обрану здобувачем на власний розсуд.	Наукові джерела добираються здобувачем самостійно.	Виступ перед аудиторією. Письмова перевірка.
Особливості формування в учнів уміння здійснювати моделювання навчального матеріалу на уроках математики. Аналіз застосування різних видів моделей	Доберіть із журналів «Початкова школа», «Математика в школі» методичні матеріали щодо організації навчальної діяльності по формуванню різних видів моделювання математичного матеріалу Визначте інваріантні ознаки технології. (Незмінність за певних	1. Богданович М.В. Зошит з математики: навч. посібн. для 1 кл. загальноосвітн. навч. закл.: У 2 ч. /М.В.Богданович, Г.П.Лищенко. – К.: Генеза, 2012. – 48 с. 2. Богданович М.В. Математика: підр. для 1 кл. загальноосв. навч. закл. /М.В.Богданович, Г.П.Лищенко. – К.: Генеза, 2012. – 160 с. 3. Салміна Н.Г. Моделирование при изучении нумерации // Начальная школа. - 1996.- №9.-С.54-67 4. Целищева И. И. Моделирование в	1. Перевірка різних видів моделювання задач. 2. Перевірка конспекту аналізу загальних підходів до моделювання математичного матеріалу за підручниками М-1, М-2, М-3, М-4.

	перетворень). Проаналізувати загальні підходи до моделювання математичного матеріалу за підручниками М.В. Богданович, Г.П.Лищенко; Ф.М.Рівкінд, Л.В.Оляницька; Л.Г.Петерсон. Показати на прикладах задач застосування різних видів моделей.	процессе решения текстовых задач // Начальная школа, 1996. – № 3.- С. 38-43 5. Штофф В. А. Моделирование и познание / В. А. Штофф. – Минск: Наука и техника, 1974. – 212 с.	
Процес інтеграції в математиці. Внутрішньопредметна та міжпредметна інтеграція	Доберіть завдання геометричного та алгебраїчного матеріалу з методичних посібників, що забезпечують оволодіння загальнонавчальними вміннями й навичками. Проаналізуйте міжпредметний характер застосування технології формування загальнонавчальних умінь і навичок на інтегративній основі. Розробіть конспекти інтегрованих уроків математики з презентацією (поєднання можуть бути різними: математика-природознавство, математика-читання, математика-праця тощо).	1.Іванчук М. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал / М.Іванчук. – Чернівці: Рута, 2004. – 400 с. 2. Інтегровані уроки в початковій школі /Упор. Н.С.Вегера. – Х.: Ранок, 2010. – 160 с. 3.Кукушин В.С. Современные педагогические технологии в начальной школе / В.С.Кукушин. – Ростов н/Д.: Фенікс, 2003. – С. 216-292. 4.Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : В 2 т. Т.1. – М.: НИИ шк. Технол., 2006. – С. 431-436; 451-480. 5. Ерднієв П.М.,Ерднієв Б.П. Теория и методика обучения математике в начальной школе. –М.: Просвещение, – 1988. – 268 с.	1. Перевірка завдань, конспектів уроків інтегрованого змісту. 2. Перевірка повідомлень щодо аналізу міжпредметного характеру застосування технології формування загальнонавчальних умінь і навичок на інтегративній основі

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
із навчальної дисципліни

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНИХ ГАЛУЗЕЙ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Інформатика», «Англійська мова», «Музика»,
«Хореографія»
(назва спеціалізацій)

Слов'янськ – 2016 р

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» повинні містити розподіл балів під час поточного контролю та підсумкового контролю відповідно до робочої навчальної програми.

Поточний контроль результатів навчання з навчальної дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» проводиться за такими формами:

а) під час лекційних занять;

б) під час практичних (семінарських) занять:

– опитування або тестування;

– оцінка виконання ситуаційних вправ та завдань під час заняття;

в) за результатами виконання завдань самостійної роботи:

– оцінка виконання домашніх завдань під час заняття;

– оцінка підготовки глосарію, презентацій;

– обговорення матеріалів рефератів під час практичних занять;

– обговорення матеріалів доповідей із поставленого проблемного

питання, проведення дискусій, підведення резюме з цього питання під час практичного заняття.

Підсумковий контроль результатів навчання з навчальної дисципліни «Технології навчання освітніх галузей початкової школи» проводиться у формі заліку.

Сумарна підсумкова оцінка, яку здобувач може отримати за результатами семестрового контролю, складатиметься з кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю знань під час семестру, та кількості балів, отриманих під час контрольного заходу.

Результати підсумкових заходів оцінюються за 100-бальною накопичувальною шкалою з подальшою трансформацією в національну шкалу оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
89 – 75 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	не прийнято

Фактична кількість балів, отримана здобувачем за результатами поточного контролю та підсумками контрольного заходу, переводиться в національну шкалу оцінювання за такими критеріями:

A – оцінка «відмінно» (90 – 100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, наявного в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, уміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;

BC – оцінка «добре» (89 – 75 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності;

DE – оцінка «задовільно» (60 – 74 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, недостатньо аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час виконання практичних завдань;

FX – оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26 – 59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;

F – оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0 – 25 балів) виставляється за незнання

значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися під час виконання практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень.